

**Tendències i Enfocaments de la Recerca en
Planificació i Gestió d'Institucions Educatives**

Codi: 43215

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313815 Recerca en Educació	OT	0	1

Professor/a de contacte

Nom: David Rodriguez Gomez

Correu electrònic: david.rodriguez.gomez@uab.cat

Equip docent

José Luís Muñoz Moreno

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

-

Objectius

Aquest mòdul pretén introduir a l'alumnat en el coneixement i investigació sobre els elements fonamentals dels processos planificació i gestió vinculats al desenvolupament organitzatiu de les institucions de formació.

En concret els objectius del mòdul són:

1. - Analitzar el sentit i utilitat de les organitzacions en la societat del coneixement.
2. - Comprendre els factors i dinàmiques que incideixen en el canvi i millora de les organitzacions.
3. - Identificar estratègies i instruments relacionades amb la direcció y gestió de processos de canvi
4. - Valorar metodologies i resultats d'investigació en el camp de la planificació i gestió del canvi organitzatiu.
5. - Planificar estudis específics relacionats amb organització i direcció d'institucions de formació per la millora.

Competències

- Analitzar dades d'acord amb la seva natura i elaborar resultats d'acords amb els propòsits de la recerca.
- Analitzar projectes de canvi i de millora en les organitzacions.
- Comunicar els resultats de la recerca, el coneixement adquirit i les implicacions per a la pràctica, i adequar-ne el registre al públic i als protocols formals.
- Desenvolupar valors professionals que incloguin l'ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.
- Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la cerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i la comunicació de resultats.
- Planificar recerques d'acord amb problemes relacionats amb la pràctica, tenint en compte els avenços teòrics en el camp de coneixement.

- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Recollir dades per a la recerca en coherència amb l'opció metodològica triada.
- Reconèixer i relacionar els aspectes teòrics, empírics i socials del domini específic de recerca.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Treballar en equip i amb equips del mateix àmbit o interdisciplinaris.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar des de les aportacions de la investigació els estadis de desenvolupament i canvi institucional: espai per al diagnòstic, programes de canvi, avaluació del canvi i investigació.
2. Analitzar els marcs teòrics de referència per establir aquells que orienten la investigació en l'àmbit de la planificació i gestió d'institucions d'educació.
3. Analitzar projectes per a la millora del context organitzatiu a partir dels resultats d'investigació existents.
4. Auditar i avaluar processos d'investigació en innovació organitzativa.
5. Conèixer els aspectes rellevants dels contextos propis de les investigacions en l'àmbit de la planificació i gestió d'institucions d'educació i analitzar-los com a objectes d'investigació.
6. Desenvolupar valors professionals que incloguin l'ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.
7. Determinar la informació i / o els subjectes implicats en un estudi en l'àmbit de la planificació i gestió d'institucions d'educació.
8. Determinar metodologies adequades per a l'anàlisi i l'impacte de les innovacions en les institucions escolars.
9. Elaborar conclusions tenint com a referència els objectius i qüestions de la recerca i els referents teòrics.
10. Identificar problemes a la pràctica relacionats amb la planificació i gestió d'institucions d'educació.
11. Identificar problemàtiques educatives relacionades amb la investigació, planificació i gestió d'institucions d'educació i les bases i fonaments dels processos de planificació institucional orientada al canvi.
12. Identificar referents teòrics i avaluar les tendències i enfocaments sobre canvi organitzacional.
13. Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la recerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i comunicació de resultats.
14. Jutjar la rellevància i pertinència teòrica i social d'una problemàtica d'investigació relacionada amb la planificació i gestió d'institucions d'educació.
15. Negociar amb les persones i / o institucions la recollida d'informació (permisos, protocols, cronograma).
16. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
17. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
18. Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
19. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
20. Redactar documents científics de síntesi per a ser presentats a diferents audiències.
21. Relacionar resultats en base a la seva procedència (fonts i / o instruments).

22. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
23. Treballar en equip i amb equips del mateix àmbit o interdisciplinaris.

Continguts

Es tractaran les següents temàtiques:

- Tendències i enfocaments sobre el canvi organitzacional.
- Bases i fonaments dels processos de planificació institucional orientada al canvi.
- Les variables d'èxit en les innovacions institucionals: resultats d'investigació (tècniques, recursos i metodologies del canvi).
- La gestió del canvi en les organitzacions: models d'investigació.
- Metodologies per l'anàlisi i l'impacte de les innovacions.
- Estadis de desenvolupament i canvi institucional: espai per el diagnòstic, programes de canvi, avaluació del canvi i investigació.
- Els directius com a promotors i agents de canvi.

Metodologia

La metodologia és coherent amb les competències del MURE, els resultats d'aprenentatge vinculats a aquest mòdul i el sistema d'avaluació dissenyat.

Permet la posada en pràctica de diferents tipus d'activitats com debats, anàlisi d'investigacions, exposicions, visites d'experts, estudi de casos, etc.

Cadascuna de les sessions permet combinar diferents tipus d'activitats per a assegurar un enfocament competencial i globalitzador de l'procés d'ensenyament i aprenentatge.

L'assistència de tots els estudiants de el grup, implicació, bona actitud i participació són elements que assegurin un bon desenvolupament metodològic.

La metodologia i l'avaluació poden experimentar adaptacions en funció de les restriccions a la presencialitat que indiquin les autoritats sanitàries.

El professorat destinarà aproximadament uns 15 minuts d'alguna sessió a que l'alumnat pugui respondre les enquestes d'avaluació de l'actuació docent i d'avaluació de l'assignatura o mòdul

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes expositives i anàlisi i discussió d'articles	36	1,44	1, 3, 11, 12, 14, 21
Tipus: Supervisades			
Activitats virtuals (forum,...) i elaboració del treball de curs	24	0,96	1, 2, 9, 10, 11, 13, 14, 20
Tutories	12	0,48	4, 9, 14

Avaluació

L'avaluació del mòdul ha de permetre la constatació de l'assoliment de les competències identificades. Igualment, ha de tenir present el disseny global de la matèria i les seves orientacions metodològiques. L'avaluació que es porta a terme en aquesta assignatura és continuada.

La data de lliurament dels treballs serà indicada oportunament pel professorat i, en cas que resulti necessari, totes les proves d'avaluació final disposaran d'una oportunitat de recuperació.

Per tal de superar l'assignatura cal tenir una mitjana igual o superior a 5. Per poder fer la mitjana amb les activitats cal treure al menys un 5 en cadascuna de les evidències que integren el sistema d'avaluació. L'alumnat que no lliuri alguna de les evidències serà avaluat amb un no presentat.

L'assistència és obligatòria (els justificants només serveixen per explicar l'absència, en cap cas són un eximent de la presencialitat).

Les qualificacions obtingudes en cadascuna de les activitats avaluatives es lliuraran a l'estudiant mitjançant publicació dels resultats al moodle o a l'aula. Un cop lliurades les qualificacions l'estudiant podrà fer la revisió de la nota en les hores que el professor té destinades a tutories.

Les qualificacions de cada una de les evidències d'avaluació es faran públiques al campus virtual en els 20 dies següents al seu lliurament. L'estudiant que vulgui revisar la nota haurà de fer-ho en els 15 dies posteriors a la seva publicació en l'horari de tutories que el professorat té establert per aquesta assignatura i que es consigna en el programa.

Per aprovar aquesta assignatura, en totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor considera que no compleix aquests requisits.

La copia o plagi, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delictes que pot representar suspendre l'assignatura:

- Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part del treball d'un/a altre/a company/a.
- Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presentacom a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital. (més informació sobre plagi a http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html).

Es recomana seguir la normativa APA (2019, 7ª versió): Al següent enllaç hi trobareu una proposta de normativa: <https://bit.ly/3dNEd8E>

Per obtenir més informació sobre els "Criteris i pautes generals d'avaluació de la Facultat de Ciències de l'Educació" aprovats per la COA a 28 de maig de 2015 i modificat a la Junta de Facultat del 6 d'abril del 2017 es pot consultar el següent document: <http://www.uab.cat/web/informacio-academica/avaluacio/normativa-1292571269103.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats d'aula	25	0	0	4, 5, 12, 18, 21

Informe sobre una Tesi	50	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23
Presentació dels resultats de l'anàlisi i discussió d'articles	25	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 20, 22, 23

Bibliografia

BÀSICA

Anderson, D. L. (2019). *Organization development: The process of leading organizational change* (5ª Edició). Sage Publications.

Gairín, J., & Rodríguez-Gómez, D. (2020). *Aprendizaje Organizativo e Informal en los Centros Educativos*. Ediciones Pirámide.

Gairín, J. y Castro, D. (2010). Situación actual de la dirección y gestión de los centros de enseñanza obligatoria en España. *Revista Española de Pedagogía*, 247, 401-416.

Gairín, J. y Castro, D. (2021). *El contexto organizativo como espacio de intervención*. Madrid: Editorial Síntesis.

Rodríguez-Gómez, D. (2015). *Gestión del Conocimiento: una estrategia para la mejora de las organizaciones educativas*. La Muralla.

Wadell, D., Creed, A., Cummings, T. G., & Worley, C. (2019). *Organisational change: development and transformation* (6ª Edició). Cengage Learning.

COMPLEMENTÀRIA

AA.VV. (2000). *Gestión del Conocimiento*. Harvard Business Review. Ediciones Deusto.

AL-Hawamdeh, S. (2003). *Knowledge Management. Cultivating knowledge professionals*. Chandos Publishing.

Anderson, M., & Jefferson, M. (2018). *Transforming Organizations. Engaging the 4Cs for Powerful Organizational Learning and Change*. Bloomsbury Business.

Apolo Buenaño, D., Aliaga Sáez, F., & González, E. H. (2015). Reflexiones y propuestas en torno a comunicación, estrategia y planificación en instituciones. *Razón y Palabra*, 19(91).

Argyris, C. (1993). *¿Cómo vencer las barreras organizativas?*. Díaz de Santos.

Argyris, C. (1999). *Conocimiento para la acción. Una guía para superar los obstáculos del cambio en la organización*. Granica.

Argyris, C. (2001). *Sobre el Aprendizaje organizacional*. Oxford University Press.

Argyris, C., & Schön, D.A. (1978). *Organizational learning: A theory of action perspective*. Addison-Wesley.

Arney, E. (2017). *Learning for organizational development: How to design, deliver and evaluate effective L&D*. Kogan Page Publishers.

Barbosa, E. F., & de Moura, D. G. (2013). *Proyectos educativos y sociales: planificación, gestión, seguimiento y evaluación*. Narcea Ediciones.

Beckford, J. (2015). *The Intelligent Organisation: Realising the value of information*. New York: Routledge.

Beckhard, R. (1969). *Organization development: strategies and models*. Reading, MA: Addison-Wesley.

- Blossing U., Nyen T., Söderström Å., & Hagen Tønder A. (2015). Local Drivers for Improvement Capacity. Six Types of School Organisations. Springer.
- Bradford, D.L., & Burke, W.W. (Eds.) (2005). Reinventing Organizational Development. Jossey-Bass.
- Brenner, W., & Uebernickel, F. (2016). Design thinking for innovation. Research and Practice. Springer.
- Brown, K., & Osborne, S. P. (2012). Managing change and innovation in public service organizations. Routledge.
- Bryson, J. M. (2018). Strategic planning for public and nonprofit organizations: A guide to strengthening and sustaining organizational achievement. John Wiley & Sons.
- Bolívar, A. (2000). Los centros educativos como organizaciones que aprenden. Promesas y realidades. La Muralla.
- Canary, H. E., & McPhee, R. D. (Eds.). (2010). Communication and organizational knowledge: Contemporary issues for theory and practice. Routledge.
- Carballo, R. (Ed.) (2006). Innovación y Gestión del Conocimiento. Díaz de Santos.
- Chavarría, X., & Borrell, E. (2013). Evaluación de centros para la mejora de la calidad. Horsori.
- Cross, J. (2006). Informal learning: rediscovering the natural pathways that inspire innovation and performance. John Wiley & Sons.
- Cummings, T.G. & Worley, C.G. (2007). Desarrollo Organizacional y Cambio (8a Edición). Thomson Paraninfo.
- Dalkir, K. (2005). Knowledge Management in Theory and Practice. Elsevier.
- Davenport, T. & Prusak, L. (2001). Conocimiento en Acción. Cómo las organizaciones manejan lo que saben. Pearson Education.
- Dixon, N. M. (2017). The organizational learning cycle: How we can learn collectively. Routledge.
- Drucker, P. (2000). El management del siglo XXI. Edhasa.
- Easterby-Smith, M., & M. A. Lyles (Eds.) (2011), Handbook of Organizational learning and knowledge management. Willey.
- Fernández, T., & Ponce de León Romero, L. (2016). Planificación y actuación estratégica de proyectos Sociales. Ediciones Pirámide.
- Freedman, A. M. (2016). The Wiley-Blackwell handbook of the psychology of leadership, change, and organizational development. John Wiley & Sons.
- French, W. L., & Bell, C. H. (1996). Desarrollo organizacional: aportaciones de las ciencias de la conducta para el mejoramiento de la organización. Prentice-Hall.
- Fullan, M (2007). Las fuerzas del cambio con creces. Akal.
- Gairín, J. (2012). La gestión del conocimiento y el desarrollo organizativo: formación y formación corporativa. Wolters Kluwer.
- Gairín, J., & Barrera-Corominas. A. (2014). Organizaciones que aprenden y generan conocimiento. Wolters Kluwer.
- Gairín, J. (2016). Aprendizaje situado y aprendizaje conectado. Implicaciones para el trabajo. Madrid: Wolters Kluwer.
- Gairín, J., Díaz-Vicario y Suárez, C.I. (2020) (Coord.). La nueva gestión del conocimiento. Madrid: Wolters Kluwer.

Gómez, P. N., & Navajo, P. (2009). Planificación estratégica en organizaciones no lucrativas: Guía participativa basada en valores (Vol. 6). Narcea Ediciones.

Guarro, A (2005). Los procesos de cambio educativo en una sociedad compleja. Pirámide.

Hayes, J. (2018). The theory and practice of change management (5th Edition). Palgrave.

Heras, P. (Coord.) (2008). La acción política desde la comunidad. Graó.

Hou, H.T. (Ed.) (2012). New Research on Knowledge Management Models and Methods. Rijeka: Intec.
Recuperado de:
<http://www.intechopen.com/books/new-research-on-knowledge-management-models-and-methods>

Kilduff, M., & Shipilov, A. V., (2011). Organizational Networks. Sage Publications Limited.

Kools, M., & Stoll L. (2016). What Makes a School a Learning Organisation?. OECD Education Working Papers, 137. Paris: OECD. Recuperado de: <https://goo.gl/B59Bdx>

Laloux, F. (2014). Reinventing organizations: A guide to creating organizations inspired by the next stage in human consciousness. Nelson Parker.

Lewis, S., Passmore, J., & Cantore, S. (2016). Appreciative inquiry for change management: Using AI to facilitate organizational development. Kogan Page Publishers.

Lindberg, O., & Olofsson, A. (Eds.) (2009). Online Learning Communities and Teacher Professional Development: Methods for Improved Education Delivery. IGI-Global Publishing.

Little, J. (2014). LeanChange Management: Innovative Practices for Managing Organizational Change. LeanPub: <http://leanpub.com/leanchange>.

Lockwood, T., & Papke, E. (2018). Innovation by Design: How Any Organization Can Leverage Design Thinking to Produce Change, Drive New Ideas, and Deliver Meaningful Solutions. Career Press.

Malloc, M., Cairns, L., Evans, K., & O'Connor, B. (2010). The SAGE handbook of workplace learning. SAGE Publications.

Marion, T., & Fixson, S. (2018). The Innovation Navigator: Transforming Your Organization in the Era of Digital Design and Collaborative Culture. Rotman-UTP Publishing.

Mumford, M. D. (Ed.). (2011). *Handbook of organizational creativity*. Academic Press.

Navajo, P. (2009). Planificación estratégica en organizaciones no lucrativas: Guía participativa basada en valores. Narcea Ediciones.

Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1999). La organización creadora de conocimiento. México: Oxford University Press.

North, K., & Kumta, G. (2018). Knowledge management: Value creation through organizational learning. Springer.

Mayo, A., & Lank, E. (1994). Las organizaciones que aprenden. Madrid: Edipe-Gestión 2000.

Monarca, H. (Ed.). (2015). Evaluaciones externas: mecanismos para la configuración de representaciones y prácticas en educación. Miño y Dávila.

OECD (2000). Knowledge Management in the Learning Society. OECD.

OECD (2003). Measuring Knowledge Management in the Business Sector: First Steps. Recuperado de <http://213.253.134.29/oecd/pdfs/browseit/9603021E.PDF>

- OECD (2004a). The Significance of Knowledge Management in the Business Sector. Police Brief. Recuperado de <http://www.oecd.org/dataoecd/53/40/33641372.pdf>
- OECD (2004b). Knowledge Management. Innovation in the Knowledge Economy. Implications for Education and Learning. Recuperado de <http://213.253.134.29/oecd/pdfs/browseit/9604041E.pdf>
- OECD (2018). Developing Schools as Learning Organisations in Wales. OECD Publishing. Recuperado de <https://goo.gl/HG6DL7>
- Popham, W. J. (2013). Evaluación trans-formativa: el poder transformador de la evaluación formativa. Narcea Ediciones.
- Renz, D. O. (2016). The Jossey-Bass handbook of nonprofit leadership and management. John Wiley & Sons.
- Robbins, P. y Coulter, M. (2010). Administración. 10ª Edición. México: Pearson.
- Robbins, S. P., Judge, T.A., Vohra, N. (2018). Organizational Behavior. Pearson.
- Rønning, R., Enquist, B., & Fuglsang, L. (2014). Framing innovation in public service sectors. Routledge.
- Sallis, E., & Jones, G. (2002). Knowledge Management in Education: enhancing leaning and education. Kogan Page Limited.
- Schein, E.H., & Bennis, W.G. (1980). El cambio personal y organizacional a través de los métodos grupales. Herder.
- Scott, A. (2006). Knowledge Management and Higher Education. A critical analysis. Idea Group Inc.
- Senge, P. (1992). La quinta disciplina. El arte y la práctica de la organización abierta al aprendizaje. Granica.
- Senge, P. (2000). La danza del cambio. ¿Cómo crear organizaciones abiertas al aprendizaje?. Gestión 2000.
- Smither, R., Houston, J., & McIntire, S.(2016). Organization development: Strategies for changing environments. Routledge.
- Standford, N. (2005). Organization design: the collaborative approach. Elsevier.
- Szulanski, G. (2003). Sticky Knowledge: barriers to knowing in the firm. SAGE Publications Ltd.
- Torring, J. (2016). Collaborative innovation in the public sector. Georgetown University Press.
- Vince, R. (2017). The Learning Organisation as Paradox: You cannot be for the Learning Organisation unless you are also against it. The Learning Organization, 25 (4), 273-280.
- Ward, J. D. (Ed.). (2017). Leadership and change in public sector organizations: Beyond reform. Taylor & Francis.
- Wenger, E., McDermott, R. & Snyder, W. (2002). Cultivating communities of practice. Harvard Business School Press.

Programari

-